

Felags barnsburðargrunnur frægasta loysnin

- Tað er eftir mínum tykki óheppið við feiri grunnum, ið skulu veita kvinnum á føroyska arbeiðsmarknaðinum fulla løn undir barnsburðarfarloyvinum. Tí er ein felags grunnur fyri øll besta loysnin, sigur Lisbeth L. Petersen, lögtingskvinna fyri Sambandsflokkinn, ið fegnast um, at barnsburðargrunnurin er komin á dagskránnar

TURID KJØLBRO

At ein barnsburðargrunnur verður settur á stovn í Føroyum, ið tryggjar øllum kvinnum á arbeiðsmarknaðinum javnbjóðis rættindi, tá ið tær fara í barnsburðarfarloyvi, hevur altíð verið eitt av hjartamálunum hjá Lisbeth L. Petersen, lögtingskvinna fyri Sambandsflokkinn.

- Kvinnur á almenna og privata arbeiðsmarknaðinum eru ikki líka fyri í dag. Tær, sum arbeiða á almennum arbeiðsplatsum, eru tryggjaðar í einum grunni við fullari løn, tá ið tær fara í barnsburðarfarloyvi, og hesi rættindi eru vunin ígjøgnum sáttmálan. Umframt er tað ein fíggarlig byrði hjá teim privat arbeiðsgevarunum, tá ið kvinnur fara í farloyvi. Smærri fyrirkur aftra seg av tí sama at seta ungar kvinnur í starv av ótta fyri at tær skulu gerast við barn.

- Tað er órættvist, at tað skal kosta kvinnuni pengar at seta børn í verðina. Málið eigur at vera, at kvinnan skal ikki missa inntøku, tá

ið hon fer í barnsburðarfarloyvi, sigur Lisbeth L. Petersen.

Sjónligari munur nú

Mismunurin millum kvinnur á almenna og privata arbeiðsmarknaðinum er vorðin týðiligari, nú so nógvar kvinnur á arbeiðsmarknaðinum eru tryggjaðar undir barnsburðarfarloyvinum. Tað hevur gjørt, at politikarar og onnur hava sæð tað neyðuga í, at restin av kvinnum á arbeiðsmarknaðinum fáa somu rættindi.

- Undir kreppuni fyri nøkrum árum síðani sást týðiliga, at smáar fyrirkur ikki høvdu ráð at seta ungar kvinnur í starv. At tað nú er aktuelt at seta á stovn barnsburðargrunn, er tí, at hesin rættur er komin í sáttmálan hjá nokrum og ikki hjá øðrum. Ein felags grunnur átti at verið fyri øll, og tí mugu fakfeløgini, ið hava fingið barnsburðarfarloyvi við fullari løn inn í sáttmálan, fáa vissu fyri, at tey ikki missa nakað, um tey siga ja til eina nýggja skipan. Eftir mínum tykki er tað ikki heppið við fleiri ymiskum

grunnum.

Lisbeth L. Petersen sigur, at orsökini til, at einki ítökiligt útspæl er komið frá samgonguni viðvíkjandi barnsburðargrunni, er spurningurin um, hvussu grunnurin skal fíggiast.

- Landsstýrismaðurin í arbeiðsmarknaðarmálum hevur meldað út við, at hann heldur, at Arbeiðsloysisskipanin skal rinda fyri grunnin. Og tað er eftir mínum tykki skeivt, tí ALS skal hava frið.

- Ymiskir mátar eru at fígga grunnin. Ein møguleiki er at seta grunnin á fíggarlógina, ein annar er at krevja eitt gjald inn gjøgnum skattin á sama hátt, sum vit øll gjalda til ALS. Ein triði møguleiki er, at arbeiðsgevari og arbeiðstakari byta gjaldið millum sín, sigur Lisbeth L. Petersen.

Tøl vanta

Sambandsflokkurin hevur havt grunnin til viðgerðar, men er ikki komin til nakra endaliga niðurstøðu um, hvussu grunnurin eigur at fíggiast.

- Verður grunnurin settur á fíggarlógina, veksur fíggarlógin, og tað skuldi hon helst ikki. Økkum vantar tøl, sum siga, hvussu nóg grunnurin fer at kosta. Persónliga haldi eg, at arbeiðsgevarar og arbeiðstakarar áttu at funnið eina loysn saman, hóast eg veit, at arbeiðsgevarar ikki eru so fúsir til tað, tá ið byrðan er tung framanundan.

- Hinegin hava vit vant okkum við, at pengar verða tiknir av lønini til ALS. Tað, sum ALS-gjaldið minkar í árinum sum kemur, kundi í staðin farið í barnsburðargrunnin. Eingin grund er til, at grunnurin verður so stórur, hann skal bara hvíla í sær sjálvum.

Støðugari arbeiðsmarknaður

Lisbeth L. Petersen heldur, at tað hevur stóran týdning at fáa grunnin settan á stovn.

- Sum er verður munur gjørdur á kvinnum sum arbeiðsmegi. Tá ið grunnurin verður veruleiki, verður arbeiðsmarknaðurin meiri støðugur, eisini viðvíkjandi kynsbýti.

A kvinnupolitiska verk-



Lisbeth L. Petersen, lögtingskvinna fyri Sambandsflokkinn

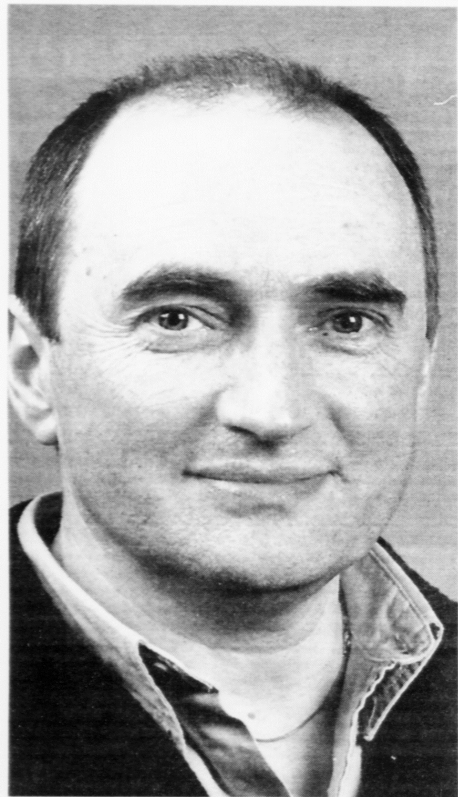
staðnum, sum varð hildin í sambandi við kvinnuráðstevnuna hjá Útnorðurráðnum tíðliga í summar, var barnsburðargrunnur eitt av málum, ið varð viðgjort. Ein samtykt er gjord í Útnorðurráðnum eftir ráðstevnuna.

- Samtyktir, ið verða gjørdar í Útnorðurráðnum, eru galdandi fyri Ísland, Føroyar og Grønland, men vit eru ikki heilt samd um, hvussu grunnurin eigur at vera. Men í hvussu er vit samd um, at vit skulu arbeiða til frama fyri

grunnin, sigur Lisbeth L. Petersen, sum er forkvinna í Útnorðurráðnum.

Lisbeth L. Petersen roknar ikki við stórvegis mótstöðu í lögtinginum, tá ið lógin um barnsburðargrunn verður lögð fram.

- Allir flokkar tosaðu fyri barnsburðargrunni í valstríðnum, og eg dugi ikki at siggja, at nakar skal vera ímóti honum. Einastu ráðini eg havi til landsstýrismannin eru, at hann skal halda fingrarar burtur frá pengunum hjá ALS.



Hans Pauli Strøm, lögtingsmaður fyri Javnaðarflokkinn

Barnsburðargrunnurin má á fíggarlógina

- Vit eiga øll at vísa, at politiski viljin at seta ein barnsburðargrunn á stovn røkkur so langt, at vit eru til reiðar at seta neyðuga peningin av á fíggarlógini til stovnsfæ, soleiðis at hann virkar frá fyrsta degi eftir endamálinum, sigur Hans Pauli Strøm, lögtingsmaður fyri Javnaðarflokkinn

TURID KJØLBRO

- Tað er ómetaliga positivt, at eitt lyfti í samgonguskjalinum sum barnsburðargrunnurin, vísir seg at halda, og eg vóni, at samgongan fer heilt á mál við honum, sigur Hans Pauli Strøm, lögtingsmaður fyri Javnaðarflokkinn.

Sum partar av arbeiðsmarknaðinum, kvinnufeløg og javnsstöðunevndin hava víst á í sambandi við stovnssetan av barnsburðargrunni, heldur eisini Hans Pauli Strøm, at skilabesta loysnin er at gera eina tryggingarskipan, har ein ávisur partur av útgoldnu lønini til allar løntakarar í øllum vinnugreinum fer í ein grunn.

- Henda skipanin er í grundini á sama hátt sum ALS-gjaldið, har arbeiðsgevarar og -takarar rinda hvør sína helvt av. Ein annar

møguleiki er, at eitt ávíst gjald av útgoldnu lønini fer beinleiðis í barnsburðargrunnin, t.v.s. at arbeiðsgevarin umframt lønina rindar henda partin í grunnin, sigur Hans Pauli Strøm.

Hans Pauli Strøm sigur, at Javnaðarflokkurin fer at viðgera uppskotið um barnsburðargrunnin við vælild, men at hann kortini er ósamdur við landsstýrismannin í arbeiðsmarknaðarmálum um máttan, hann ætlar at seta grunnin á stovn uppá.

- Tað verður ikki talan um, at pengarnir hjá Arbeiðsloysisskipanini verða brúktir sum stovnsfæ. Tá ið grunnurin er settur á stovn, verður trupulleikin at fáa hann nóg stóran til at hann er førur fyri at rinda fullt endurgjald til kvinnurnar í barnsburðarfarloyvi. Tað má ikki henda, at gjaldið úr grunninum verður lægri av tí sama, so leingi grunnurin

ikki eigur nóg mikið av peningi. Fult endurgjald skal rindast beinanvegin, og eg dugi bert at siggja ein møguleika fyri nóg stórum stovnsfæi.

- Tað hvørki upphitar búskapin ella setir nýtt virksemi í gongd við at seta eina slíka tryggingarskipan, ið øll onnur framkom-in lond hava, á fíggarlógina. Barnsburðargrunnurin stendur ikki á fíggarlógini næsta ár, og tað er tí, at landsstýrismaðurin ætlar sær eftir pengunum hjá ALS. Eingin annar møguleiki er uttan at seta grunnin á fíggarlógina, og Javnaðarflokkurin gongur ikki við til nakra aðra loysn. Vit eiga øll at vísa, at politiski viljin hesum viðvíkjandi røkkur so langt, at vit eru til reiðar at seta neyðuga peningin av á fíggarlógini til stovnsfæ, soleiðis at hann virkar frá fyrsta degi eftir endamáli-

num, sigur Hans Pauli Strøm.

Tilknytið til arbeiðsmarknaðin

Barnsburðargrunnurin fer at skapa støðugari viðurskipti fyri kvinnurnar á arbeiðsmarknaðinum.

- Stóra kvinnuliga arbeiðsmegin hevur øll hesi árin, síðani kvinnur fóru út at arbeiða, vantað eina grundleggjandi fortreyt, og tað er barnsburðarloyvi við fullari løn. Við barnsburðargrunninum sleppa vit undan, at kvinnur verða blakaðar inn og út av arbeiðsmarknaðinum. Natúrliga uppgávan sum hon er at fáa børn, ið áleggur tí eina kyninum, verður ikki longur áløgd konufólki sum ein revsing arbeiðsmarknaðarliga. Grunnurin gevur kvinnuni møguleika at varðveita tilknýtið til arbeiðsmarknaðin.